

monasterio, convenit illud: *Ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum, sed speravit in multitudine divitiarum suarum, et prævaluit in vanitate sua* (Psal. LI, 9). Tu ergo, soror venerabilis, nihil celes, nihil abscondas; nihil apud te absconsum reponas, in abscondito nihil retineas, apud te nihil remaneat absconsum. Quidquid habes, habeto cum licentia: si quid habes, habeto cum benedictione; sine licentia abbatissæ vel Priorissæ nihil habeas, sine benedictione nihil accipias, sine licentia nil tribuas. Honesta virgo, jacta cogitatum tuum in Domino, et ipse te enutriet (Psal. LI, 9).

XLIX. — De oratione.

117. Charissima soror, audi quæ dico. Ante tempus orare, est providentia. In tempore constituto orare, est obedientia. Tempus orandi præterire, est negligentia. Tanto crebrior debet esse oratio, quanto est utilior. Dominus dicit in Evangelio: *Omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis* (Matth. xxi, 22). Et Paulus apostolus: *Sine intermissione orate* (I Thess. v, 17). Et Jacobus: *Multum valet deprecatio justis assidua* (Jacobi v, 16). Soror venerabilis, ante orationem præpara animam tuam, et noli esse quasi homo qui tentat Deum (Eccli. xviii, 23). In oratione præpara te, et ostende conscientiam cordis tui, ut ampliorem gratiam consequaris a Deo tuo. Tunc veraciter oras, quando aliud in corde non cogitas. Citius ad precem iudex flectitur, si peccator a pravitate sua corrigatur. Oratio cordis est, non labiorum. Melius est cum silentio cordis orare, quam solis verbis sine intentione mentis. Pura est oratio, quando in suo tempore superflue cogitationes non conturbant. Longe quippe est a Deo animus, qui in oratione cogitationibus sæculi est occupatus. Duobus modis oratio impeditur, ne impetrare quisque possit quod postulat: nempe si adhuc homo mala committit, aut si peccanti in se ex toto corde non dimittit. Mens nostra cœlestis est; et tunc Deum in oratione bene contemplatur, quando nullis terrenis curis aut erroribus impeditur. Quando quisque orat, Spiritum sanctum ad se vocat: sed postquam venerit, confestim omnia tentamenta dæmoniorum, quæ se mentibus hominum immergunt, præsentiam ejus ferre non sustinentes effugiunt. Qui læditur, non desistat orare pro se lædentibus (Luc. vi, 28). Alioquin juxta Domini sententiam peccat, qui pro inimicis suis non orat. Sicut nullum proficit in vulnere **866** medicamentum, si adhuc in eo est ferrum, ita nihil proficit oratio illius, qui odium habet in corde. Culpabiliter expandit manus ad Deum, qui facta sua orando jactanter manifestat, sicut Pharissæus in templo jactanter orabat, et magis laudabat semetipsum de bonis operibus, quam Deum (Luc. xxiii).

118. Soror dilecta, ora cum lacrymis indesinenter. Ora jugiter, precare Deum diebus ac noctibus. Oratio sit sine cessatione, oratio sit frequens, orationis sint arma assidua, oratio de ore tuo non ca-

dat, insiste orationi, frequenter incumbere orationi. Geme semper et plange: surge in nocte ad precem; vigila et ora, pernocta in oratione et prece, incumbere nocturnis vigiliis. Ad modicum clausis oculis, rursus ora. Oratio frequens diaboli jacula submovet: oratio quotidiana diaboli tela exsuperat. Oratio est prima virtus adversus tentationum incursus: oratio superat tentamenta inimicorum; vincit dæmones superat immundos spiritus. Per orationem vincuntur dæmonia: oratio dæmonis omnibus malis prævalet. Honesta virgo, sit oratio tua pura. Moneo te, charissima, ut ores pro bonis hominibus, ut in bonis perseverent. Rogo etiam te, ut ores pro malis hominibus, ut de malo ad bonum convertantur. Ora pro amicis tuis, ora et pro tuis inimicis. Ora etiam pro omnibus fidelibus vivis et defunctis. Dirigatur oratio tua sicut incensum in conspectu Dei (Psal. cxi, 2).

L. — De lectione.

119. Per orationem mundamur a peccatis; per lectionem docemur quid faciamus. Utrumque bonum est, si licet. Si vero non licet, melius est orare, quam legere: nam cum oramus, cum Deo loquimur; cum legimus, Deus nobiscum loquitur. Soror charissima, si vis cum Deo semper esse, semper ora, et semper lege. Valde nobis est necessaria lectio divina. Nam per lectionem discimus quid facere, quid cavere, quo tendere debeamus. Unde dicitur: *Lucerna pedibus meis verbum tuum, et lumen semitis meis* (Psal. cxviii, 105). Per lectionem sensus et intellectus augentur. Lectio nos ad orationem instruit, et ad operationem, lectio nos informat ad activam et contemplativam vitam: ideo dicitur in Psalmis, *Beatus vir qui in lege Domini meditabitur die ac nocte*. Lectio et oratio sunt arma quibus diabolus expugnatur; hæc sunt instrumenta quibus æterna beatitudo acquiritur. Per orationem et lectionem vitia destruuntur, et virtutes in anima nutriuntur. Ancilla Dei semper debet orare, et legere. Unde legitur in Psalmis: *Tunc non confundar, cum perspexero in mandatis tuis*. Igitur, dilecta, mihi soror in Christo, insiste orationi frequenter, persevera in meditatione Scripturarum, in lege Dei esto assidua, habeto studium in divinis legibus, usus legendi sit tibi frequens, lectio sit tibi quotidiana legis meditatio. Lectio, demit errorem vitæ, subtrahit hominem a vanitate mundi. Per lectionem sensus et intellectus crescunt: lectio enim docet quid facias, discernit quid caveas, ostendit quo tendas. Multum proficis cum legis, tamen si facias ea quæ legis. Soror venerabilis, adaperiat Deus cor tuum in lege sua, et in præceptis suis.

LI. — De operatione.

120. Jeremias propheta dicit: *Levemus corda nostra cum manibus ad Deum* (Thren. iii, 41). Qui orat et laborat, cor levat ad Deum cum manibus. Qui vero orat, et non laborat, cor levat ad Deum, et non manus. Qui autem laborat, et non orat, manus levat ad Deum, et non cor. Igitur, soror cha-

rissima, necesse est nobis cor in oratione ad Deum levare, et manus cum operatione ad Deum extendere. Quare? Ne de negligentia mandatorum reprehendamus, dum salutem quærimus obtinere sola oratione, aut sola operatione. Unde Paulus apostolus: *Qui non laborat, non manducet* (II Thess. iii, 10). Ancilla Christi debet semper orare, legere, et operari, ne forte spiritus fornicationis decipiat otiosam mentem. Delectatio carnis per laborem vincitur. Soror charissima, divide tibi spatium diei in tres partes: in prima, ora; in secunda, lege; in tertia parte labora. Rex Salomon per otium semetipsum involvit in multis **867** fornicationibus, et per cupiditatem fornicationis adoravit idola. Soror venerabilis, hæc tria sunt tibi necessaria valde; scilicet oratio, lectio, et operatio. Oratione mundamur, lectione instrui, operatione beatificamur; sicut dicit Spiritus sanctus in Psalmo: *Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es et bene tibi erit* (Psal. cxxvii, 2). Si aliquando a lectione cessaveris, operari debes, ut nunquam sis otiosa, quia otium inimicum est animæ. Diabolus cito decipit eum quem otiosum invenit: diabolus quotidie in claustra intrat, et si aliquem invenit otiosum, statim accusat. O sponsa Christi, vide ne cum diabolus claustra intraverit, et uniuscujusque facta scrutatus fuerit, aliquid inveniat unde te accusare possit. Hac de causa moneo, soror mihi in Christo dilecta, ut per amorem Jesu Christi nunquam sis otiosa.

121. Rogo ut amorem Christi ostendas sociabus tuis non solum verbis, sed et operibus bonis. Tunc vere Deum diligis, si pro amore illius bona quæ potes operaris. Unaqueque sancta anima debet in se monstrare amorem Dei et verbis sanctis, et actionibus. Unde in Canticis canticorum sponsus, scilicet Christus, sponsam id est, sanctam animam ornat, dicens: *Pone me ut signaculum super cor tuum, et super brachium tuum* (Cant. viii, 6). In corde sunt cogitationes, et in brachiis operationes. Ergo super cor et super brachium sponsæ dilectus in signaculum ponitur, quia in sancta anima quantum ab ea diligatur, et voluntate et actione designatur, qui amor Dei nunquam est otiosus. Si vero est amor, magna operatur: si vero non operatur, non est amor. Rogo igitur te, venerabilis virgo, ut Deum perfecte diligas, et ut pro amore illius nunquam otiosa sedeas. Si vere Deum diligis, nulla hora otiosa eris: si Deum in veritate amas, pro amore illius otium recusas: si ex toto corde diligis Deum, omni tempore contemnis otium. Qui Deum tota mente diligit, propter Deum otium postponit. Regnum Dei non dabitur otiosis, sed in servitio Dei studiosis: regnum Dei non dabitur vagantibus, sed pro Deo digne laborantibus: qui in bonis operibus sunt pigri et tepidi, non habebunt locum in regno Dei. Luxuria cito decipit homines otio deditos, luxuria cito decipit hominem otiosum et vagantem, luxuria gravius urit quem otiosum invenit. Libido cedit rebus,

luxuria cedit operibus, luxuria cedit industriæ et labori; homo per laborem sæpe vincit libidinem, corpus enim labore fatigatum minus delectatur flagitio. Quapropter, amabilis in Christo soror, præcave otium, non diligas otium; fatiga corpus labore, exerce opus bonum, quære tibi opus utile, quo animi implicetur intentio. Opus bonum et intentio tua temper sit in Deo. Amen.

LII. — De psalmis et hymnis.

122. Soror charissima, cum in conspectu Dei cantas Psalmos et hymnos, hoc tracta in mente tua, quod cantas in voce, Mens tua cum voce concordet, concordet cum lingua: non aliud cogites, et aliud cantes. Si aliud cantes in mente, et aliud cantes in voce, perdis fructum laboris tui. Si corpus tuum stat in ecclesia, et foris vagatur mens tua, perdis mercedem tuam. Unde dicitur: *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me* (Matth. xv, 8; Marc. vii, 16, et Isai. xxix, 13). Sicut enim ait Apostolus, *Psallam spiritu, psallam et mente* (I Cor. xiv, 15). Cantabo ore, et corde. Bonum est ergo semper orare Deum mente. Bonum est etiam cum sono vocis et hymnis et Psalmis, et canticis spiritualibus glorificare Deum. Sicut orationibus juvatur, ita Psalmorum modulationibus delectatur. Usus cantandi consolatur tristia corda. Cantus in ecclesia mentes hominum lætificat, fastidiosos oblectat, pigros sollicitat, peccatores ad lamenta invitat: nam quamvis dura sint corda secularium hominum, statim ut dulcedinem Psalmorum audierint, ad amorem pietatis convertuntur. Sunt multi qui suavitate Psalmorum compuncti peccata sua lugent. Oratio tantummodo in hac vita effunditur in remissionem peccatorum; Psalmorum autem decantatio significat perpetuam laudem Dei in æterna gaudia, sicut scriptum est: *Beati qui habitant in domo tua, Domine; in sæcula sæculorum laudabunt te* (Psal. lxxxiii, 5). Quicumque fideliter et intenta mente Psalmos decantat, quodammodo Angelis Dei sociatur. **868** Quomodo? Quia homo illum pro modulo suo laudat in terris, quem Angeli sine intermissione adorant et glorificant in cœlis. Psalmorum decantatio aliquando commovet nos ad lacrymas, aliquando invitat nos ad orationem.

123. Psalmi faciunt nobis gratas esse vigilias noctis, dicentes: *Exsultate, justi, in Domino, rectos decet collaudatio* (Psal. xxxii, 1). Psalmi pronuntiant nobis horam diei primam cum exultatione lucis, dicendo: *Deus in nomine tuo salvum me fac, et in virtute tua judica me* (Psal. liii, 3). Psalmi consecrant nobis horam diei tertiam cum dicunt: *Et veniat super nos misericordia tua, Domine, salutare tuum secundum eloquium tuum* (Psal. cxviii, 41). Psalmi nos lætificant hora diei sexta in panis confractione. Psalmi ad horam diei nonam jejunia resolvunt, et nos satiant dulcedine ac suavitate spirituali. Psalmi nos Deo commendant hora diei vespertina, dicendo: *Dirigatur, Domine, oratio mea sicut incensum in conspectu tuo; elevatio manuum mearum sacri-*

ficium vespertinum (Psal. cxi, 2). Psalmi nos admonent ut benedicamus Domino ad completorium dicentes: *Ecce nunc benedicite Dominum, omnes servi Domini* (Psal. cxxxiii, 1). Soror mihi in Christo dilecta, firmiter retine in tua memoria quod in auribus Dei bene sonat cum sancta anima. Per dilectionem, et amorem, ac devotionem, Psalmos, hymnos, et cantica spiritualia Deo canta. Unde sponsus, scilicet Christus, in Canticis canticorum sponsam, id est Ecclesiam vel sanctam animam, admonet, dicens: *Ostendemih faciem tuam, sonet, vox tua in auribus meis; quia vox tua dulcis et facies tua decora* (Cant. ii, 14). Tu, inquit, dilecta mea, quae jaces in lectulo dulcissimae contemplationis, in qua mihi in Psalmis, hymnis, et canticis spiritualibus atque orationibus placere desideras, veni et ostende mihi faciem tuam, id est egredere a secreto cordis, et aliis pulchritudinem honorum operum tuorum ad exemplum demonstra, ut cum illi viderint opera vestra bona, glorificent Patrem vestrum qui in caelis est (Matth. v, 16). *Sonet vox tua in auribus meis.* Vox scilicet praedicationis, vox divinae laudis, vox jubilationis, quae alios ad laudem et gloriam meam proficere faciat. Cantus Psalmorum oblectat aures audientium, et instruit animas fidelium ad bene vivendum. Vox cantantium sit una, et cum Angelis Dei, quos videre non possumus, verba laudis miscemus.

124. Servi Dei semper debent laudare nomen Dei, quod et aquae superiores insinuant, de quibus dicitur, *Benedicite, aquae omnes quae super caelos sunt, Domino* (Psal. cxlviii, 4, 5); quia electi non tacebunt in perpetuum laudare nomen Domini. De aquis vero inferioribus dictum est, *Congregentur aquae quae sub caelo sunt in locum unum* (Gen. i, 9), quia reprobi per totum mundum modo dispersi congregabuntur in infernum cruciandi. Sine intermissione fideles debent referre laudes Deo, quia Deus delectatur in illis. Quod enim Deus delectetur in laudibus fidelium, testatur sponsus, scilicet Christus, qui in Canticis canticorum sponsam, id est sanctam animam, loquitur dicens: *Quae habitas in hortis* (Cant. viii, 13). In hortis habitat Ecclesia, vel quaelibet sancta anima, quae jam viriditate et spe honorum operum est repleta. Quae ergo jam in hortis habitat, oportet ut sponsum suum vocem suam audire faciat, id est captum bonae praedicationis, vel sanctae jubilationis: vel vocem divinae laudis emittat, in qua ille delectetur, quam desiderat, quam amici auscultant, videlicet omnes electi, qui verba vitae, scilicet lectiones, Psalmos, hymnos, et cantica spiritualia audire desiderant, ut ad caelestem patriam reviviscant. Igitur, soror revendissima, sicut jam superius dixi, valde necessarium est tibi, ut in omni vita sua laudes omnipotentem Deum creatorem tuum, quoniam inde promittitur tibi venia, unde eum laudes. Lauda ergo eum in corde, lauda eum in voce, lauda eum in voce jubilationis, lauda etiam eum in secreto contemplationis; lauda eum in cubiculo mentis, in jubi-

latione vocis. Quamvis enim ad laudandum Deum peccatorem et indigni simus, tamen cessare a laudibus non debemus, quia inde consequi veniam peccatorum credimus, unde Deum laudamus. Unde vox divina in Psalmis: *Sacrificium laudis honorificabit me*, inquit, *et illic iter quo ostendam illi salutem Dei* (Psal. xlix, 23). Ac si apertius diceret: In Psalmis **869** est liter audis, quo ad aeternam laudem pervenire possis. Sed si ego illud tibi non ostendero, illud invenire non poteris. Propterea, charissima, quia iter nostrae salutis in manibus est Creatoris, moneo te ut laus Dei nunquam discedat ab ore tuo. Soror mihi in Christo amantissima, Deus est laus tua; ergo et tu laus illius esto, ita ut semper sit laus illius in ore. Amen.

LIII. — De activa et contemplativa vita.

125. Vidit Jacob scalam stantem super terram, Angelos quoque Dei ascendentes, et descendentes per eam, et cacumen illius caelos tangebant (Gen. xxviii, 12). In hac scala sunt positi omnes ad vitam aeternam praedestinati: et omnis qui spectat ad regnum caelorum, in hac scala habet locum. Scala ista generalis est Ecclesia, quae ex parte adhuc militat in terris, et ex parte jam regnat in caelis. In hac scala sunt tres ordines hominum; scilicet saeculares, activi et contemplativi. Saeculares sunt in minori gradu. Activi sunt in altiori loco. Contemplativi vero sunt in summo. Et de istis tribus ordinibus hominum quidam sunt in mola, quidam sunt in agro, quidam vero sunt in lecto. Mola est vita saecularis. Ager est animus hominis saeculi. In agro sunt praedicatorum verbi Dei. In lecto est amor sponsi, scilicet Christi. Quid sunt in mola, terram circumeunt, qui terrena quaerunt et diligunt. Qui sunt in agro, terram colunt, qui seminant verbum Dei in auribus hominum. In lecto sunt qui despiciunt et contemnunt. Ad pedes hujus scalae sunt homines saeculi. In medio scalae sunt activi: in summitate hujus scalae sunt contemplativi, jam quasi in caelo positi, quia caelestia cogitant. Isti sunt Angeli Dei per scalam ascendentes, quia ascendunt per contemplationem ad Deum, et descendunt per compassionem ad proximum. Activa vita innocentia est honorum operum: contemplativa vita est speculatio supernorum. Activa vita communis est multorum: contemplativa vero, paucorum. Activa vita terrenis rebus bene utitur: contemplativa vero saeculo renuntians, soli Deo vivere delectatur.

126. (Interrogatio.) Frater dilecte, rogo ut ostendas mihi differentias activae et contemplativae vitae. (Responsio.) Soror charissima, inter activam et contemplativam vitam maxima est differentia. Activa vita est panem esorienti dare, verbum sapientiae proximos docere, errantem corrigere, ad viam humilitatis superbientem reducere, discordantes ad concordiam revocare, infirmos visitare, mortuos sepelire, captivos et in carcere positos redimere, quae singulis quibuscunque expedit dispensare, necessaria unicuique providere. Soror mihi in Christo

dilecta, ecce audisti opera activae vitae: nunc, si placet, audi virtutes vitae contemplativae. Contemplativa vita est charitatem Dei et proximi tota mente retinere, ab exteriori actione requiescere, soli desiderio Conditoris inhærere: ita ut jam nihil agere libeat, sed despectis omnibus curis saeculi, ad videndum faciem sui Creatoris animus inardescat; ita ut jam noverit carnis corruptibilis pondus cum mœrore portare, totisque desideriis optare hymnicis Angelorum choris interesse, appetere admisceri caelestibus civibus, de aeterna incorruptione in conspectu Dei gaudere. Venerabilis soror, audisti activam vitam, audisti etiam contemplativam: nunc rogo, ut cum Maria Magdalena eligas meliorem partem, scilicet vitam contemplativam. Bona est vita activa, sed multo est melior contemplativa. Qui prius in hac vita proficit, ad contemplativam bene conscendit. Quicumque adhuc temporalem gloriam, aut carnalem affectat concupiscentiam, a contemplatione prohibetur. Exemplum enim activae vitae et contemplativae de Jacob accipe, qui dum ad marem Rachelem, quae significat contemplativam vitam, daia est ei Lia (Gen. xxix), quae significat activam vitam. Activa vita in laboribus hujus mundi Deo servit, dum pauperes pascit, recipit, potat et vestit, visitat et consolatur, sepelit, et caetera opera misericordiae eis impendit. Et tamen Lia est fecunda in filiis, quia multi sunt activi, et pauci contemplativi. Rachel vero *ovis vel videns principium* interpretatur: quia contemplativi simplices et innocentes sunt sicut oves, et ab omni **870** tumultu saeculi alieni; ut soli divinae contemplationi adhaerentes videant illum qui ait, *Ego sum principium, qui et loquor vobis* (Joan. viii, 25).

127. Rachel duos filios habet (Gen. xxxv), quia duo sunt genera contemplativorum. Alii namque vivunt in commune in monasteriis; alii vero sunt solitarii, et ab omnibus separati. Sed beatior et perfectior contemplativa vita, quam activa. Sicut aquila defigit oculos in radios solis, nec deflectit, nisi quando vult corpus suum reficere cibis: ita et sancti aliquando a contemplatione ad activam vitam revertuntur; considerantes illa sublimia sic esse utilia, ut tamen ista humilia paululum nostrae indigentiae sint necessaria. Unde in Canticis canticorum sponsus, scilicet Christus, sponsam, id est sanctam animam contemplationi deditam, hortatur, dicens: *Surge, propera, amica mea, columba mea, formosa mea, et veni* (Cantic. ii, 13); ac si apertius diceret: Surge, propera, amica mea per dilectionem et fidem: columba mea per innocentiam et simplicitatem, formosa mea per virtutem et castitatem: surge de illo dulcissimo stratu tuo, hoc est, de quiete contemplationis, in qua mihi soli complacere desideras in Psalmis, hymnis, orationibus et canticis spiritualibus: festina ergo, et veni, id est egredere ad utilitatem proximorum; ut illos etiam per officium praedicationis, et per exempla bonorum operum imitatores tui facias, et ad salutem animarum suarum

perducas. Visio animalium in Ezechiele, quae ibant et non revertentur; pertinet ad perseverantiam activae vitae. Et iterum animalia quae ibant et revertentur, pertinent ad mensuram contemplativae vitae, in qua dum quisque intenderit, sua reverberatus infirmitate statim descendit; atque iterum renovata mentis acie, ad ea unde descenderat rursus ascendit (Exec. x): quod fieri in activa vita non potest, de qua si quisquam vel ad modicum descendit, statim iniquationibus vitiorum involvitur.

128. Sæpe mens de terra ad caelum erigitur, et iterum gravata infirmitate carnis, de caelo ad terram descendit. Multos saeculares homines visitat Deus, et per suam gratiam elevat ad altitudinem contemplationis: et multos contemplativos justo atque occulto judicio suo Deus in terrenis actibus lapsos derelinquit. Sicut sepultus in monumento cessat ab omni terreno negotio, ita homo contemplativus cessat ab omni terreno opere vel ministerio: et sicut homines ab activa vita ascendentes sepeliuntur in quiete contemplationis; ita a saeculari vita recedentes activa vita suscipit in se quasi sepeliendos. Ac per hoc sicut activa vita est sepulcrum saecularis vitae; ita contemplativa vita est monumentum activae vitae. Viri sancti sicut aliquando egrediuntur a secreto contemplationis ad activam vitam; ita rursus ab activa vita revertuntur ad secretum intimae contemplationis: ut intus Deum laudent, ubi acceperunt unde foris ad ejus gloriam operentur. Sicut Deus vult ut aliquando contemplativi egrediantur ad activam vitam, ut aliis proficiant; ita aliquando vult, ut nemo eos inquietet, sed ut quiescant in secreto contemplationis suavissimae: quod bene in Canticis canticorum sponsus insinuat, cum filias Jerusalem ne sponsam evigilare faciant adjurat, dicens: *Adjuro vos, filiae Jerusalem, per capreas, cervosque camporum, ne suscitatis neque evigilare faciatis dilectam donec ipsa velit* (Cantic. ii, 7). Hoc est: Ne suscitatis neque evigilare faciatis animam divinae contemplationi debitam, orationibus et lectionibus divinis occupatam; et ne eam ad exteriora opera inquietare velitis, donec ipsa velit: hoc est, donec expleto contemplationis tempore, admonente corporis fragilitate, velit ipsa suscitari a somno internae quietis, et intimae dulcedinis.

129. Sed tamen in hac mortali vita nemo potest perfecte contemplari Deum. Unde Joannes in Apocalypsi dicit: *Factum est silentium in caelo quasi media hora* (Apoc. viii, 1). Caelum quippe est anima justi, sicut Dominus per prophetam dicit: *Caelum mihi sedes est* (Isai. lxvi, 1). Cum ergo quies contemplativae vitae agitur in mente, silentium fit in caelo, id est in anima; quia strepitus terrenarum rerum atque operationum cessat in cogitatione. Sed quia contemplativa vita in hoc mundo non potest esse perfecta, nequaquam hora **871** integra factum silentium dicitur in caelo, sed *quasi media hora*. Qui perfecte vitam contemplativam vult tenere, debet ab

omni terreno opere cessare. Unde in eisdem Canticis sponsa de se dicit: *Ego dormio, et cor meum vigilat* (Cantic. v, 2). Ac si aperte mens sancta loqueretur dicens: Dum a mundanis tumultibus exterius dormio, in interiori cogitatione quæ sunt cælestia atque spiritualia penso. Etiam arca Noe, quæ bicamerata (Gen. vi) dicitur, significat activos et contemplativos; quorum activi deorsum stant, contemplativi vero stant sursum. Quod etiam arca dicitur tricamerata, significat tres ordines in sancta Ecclesia; scilicet conjugatorum, continentium, atque virginum. De hac contemplativa vita dicit Dominus in Evangelio: *Si vis perfectus esse, vende omnia quæ habes, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo; et veni, sequere me* (Matth. xix, 21). Et de Maria Magdalena ait: *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea* (Luc. x, 42). Vita contemplativa non auferetur in hoc sæculo, neque in futuro. Activa vita auferetur ab homine in futuro sæculo, activa vita in hoc sæculo habet finem: contemplativa vero non, quia semper perseverat. Activa vita in hoc sæculo deficiet; contemplativa vero in hoc sæculo incipit, sed in cælo perficitur. Honestas virgo, moneo te, ut propter Deum despicias præsens sæculum; propter Deum ab omnibus curis sæculi te suspende. Sine impedimento sæculi Deo servire stude. Nulla cura sæculi subtrahat a te timore Dei. Nulla sollicitudo rerum te subtrahat ab intentione Dei: abijce a te quicquid potest impedire bonum propositum. Toto animo odi et damna quod diligit mundus, esto mortua mundo, et mundus tibi: tanquam mortua ab amore præsentis vitæ te separa, tanquam mortua mundi gloriam non concupiscas. Soror mihi amabilis in Christo, sicut sepulta in monumento, non habes curam de sæculo: tanquam defuncta in sepulcro, ab omni terreno te priva negotio. Soror mihi in Christo amabilis, contemne vivens, quæ post mortem habere non poteris. Si hæc ita feceris, post mortem tuam vitam æternam habebis.

LIX. — De curiositate.

130. Soror charissima, moneo te, ut de die in diem studeas proficere in bonis operibus, et ut non consideres mala quæ alii faciunt, sed considera bona quæ tu facere debes. Unde quidam sapiens ait: *In supervacuis rebus noli scrutari multipliciter* (Eccli. iii, 24). Non est tibi necesse ea cognoscere quæ ab humanis sensibus sunt remota. Dignum est valde ut mentes hominum desinat judicare, qui aliena corda nescit perfecte cognoscere. Quare? Quia incerta nos judicamus, quoadusque veniat Dominus, qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium (I Cor. iv, 5). Dignum est etiam ut desinat peccare, qui alienam vitam vult reprehendere. Stulti homines dum alienos errores volunt reprehendere, demonstrant suos. Tandiu homo ignorat peccata sua quæ debuerat flere et cognoscere, quamdiu aliena vitia exquirat curiose: sed cum homo ad semetipsum revertitur, et sese bene considerat, non exquirat quod in aliis repre-

hendat, quia in semetipso multa reperit quæ luceat. Qui semetipsum bene considerat, in semetipso invenit multa quæ plangat. Unde beatus Gregorius: « Nos tanto minus debemus aliena corda reprehendere, quanto scimus visu nostro non posse alienæ cogitationis tenebras illustrare. » Etiam beatus Isidorus ait: « Facilius reprehendimus vitia uniuscujusque hominis, quam virtutes intendimus: nec quid boni quisque fecerit agnoscere cupimus, sed quid male egerit perscrutamur. »

131. Igitur, soror mihi in Christo dilecta, moneo te, ut amplius reprehendas tua vitia quam aliena. Prius vide tua propria quam aliena delicta. De tua correctione esto sollicita; de tua salute esto attenta; de tua emendatione esto provida: quod ad te non pertinet, noli quærere; nunquam desideres cognoscere, quod inter se loquuntur homines. Noli quærere quid quisque dicat vel faciat. Cave curiositatem, omitte curas alienæ vitæ: nulla curiositas animi tuum decipiat, nulla concupiscentia detestanda curiositatis te subrepat, ne tu oblita tuorum **872** morum alienos perquiras. Christi sponsa, tanta cura corrige tua vitia, quanto studio reprehendis aliena: nulla tibi sit cura sciendi latentia. Cave inquirere ea quæ non debes scire: prætermitte quasi secretum quod Scripturæ sanctæ auctoritate non didicisti: nihil ultra quæras quam scriptum est: nihil amplius perquiras quam divinæ Litteræ demonstrant. Scire nunquam desideres quod scire non debes. Soror venerabilis, scito pro certo quia curiositas periculosa præsumptio est; curiositas damnosa peritia est: ad hæresim provocat, in fabulas sacrilegas præcipitat mentem; in causis obscuris reddit audaces, in rebus ignaris facit homines præcipites. Soror amantissima, cum omni studio vitam tuam emenda, ut post hanc vitam merearis pervenire ad æterna gaudia. Amen.

LV. — De vigilantia.

132. Dilecta soror, audi Dominum Jesum Christum in Evangelio dicentem, *Vigilate, quia nescitis quando Dominus venturus est* (Matth. xxiv, 42): et iterum, *Omnibus dico, vigilate* (Mar. xiii, 37). Et Petrus apostolus: *Estote prudentes, et vigilate in orationibus* (I Petr. iv, 7). *Cum homines dixerint, Pax est, et securitas; tunc repentinus veniet super eos interitus* (I Thess. v, 3). Et Salomon ait: *Sunt justi atque sapientes, et opera eorum in manu Dei, et tamen nescit homo utrum amore an odio dignus sit*. Quare? Quia omnia in futurum reservantur incerta (Eccl. ix, 1, 2). Soror in Christo dilecta, ideo Dominus celavit nobis tempus sui adventus, ut nos longa expectatione incerti, semper credamus judicem verum esse venturum, quia quando venturus sit, ignoramus. Verba sunt beati Gregorii: « Lætitia præsentis vitæ est agenda, ut amaritudo sequentis iudicii nunquam recedat a memoria. Sæpe diabolus deceptit hominem ad peccandum, et cum de ruina conspiciat eum afflictum, iterum per securitatem decipit eum. » Igitur, soror dilecta mihi

in Christo, semper necesse est ut cum bona agimus, mala quæ fecimus, ad memoriam reducamus; ut dum culpam certe cognoscimus, nunquam de bono opere incauti lætemur. Ideo Dominus voluit nobis horam ultimam esse incognitam, ut semper simus suspensi: ut dum illam videre non possumus, quotidie nos ad illam præparemus. Etiam in hac vita ne simus securi, beatus Isidorus nos admonet, dicens: « Neque justus de sua justitia confidat, neque peccator de misericordia Dei desperet quidquam; sed pariter habeant in corde spem et metum: sic speret Dei misericordiam, ut semper timeat ejus justitiam. » Quamvis conversatio sanctorum sit probabilis, tamen incertum est hominibus ad quem finem sunt destinati. Ideo nunquam homo debet esse sine metu, quia satisfactio poenitentiae divino tantum iudicio pensatur, non humano. Unde ait Caesarius: « Quanto sumus securi de præteritis, tanto debemus esse solliciti de futuris. » Venerabilis soror, firmiter tene quia omnis vita sapientis hominis meditatio est mortis.

133. Igitur, soror in Christo mihi amabilis, si omni hora ad Deum vigilaveris, sapiens eris. Si quotidie mentem tuam ad Deum levaveris, et diem mortis tuæ ad memoriam reduxeris, beata eris, secundum illud quod quidam Sapiens ait: *Beatus homo qui semper est pavidus* (Prov. xxviii, 14). Hac de causa moneo, virgo honesta, ut semper sis pavida, semperque suspensa: semper esto sollicita, et contra diaboli tentationes astuta: semper vigila, et contra antiquum hostem incessanter pugna: diebus ac noctibus ora cum omni vigilantia, et contra insidias diaboli viriliter dimica: in omni vita tua esto provida, et contra versutias inimici, et cum omni sollicitudine decerta. Etiam audi, honesta virgo, ea quæ Jesus Christus sponsus tuus dicit in Evangelio: *Beatus ille servus, quem cum venerit Dominus, invenit vigilantem* (Luc. xii, 43). Ergo si ad eundem Dominum nostrum Jesum Christum vigilaveris tota mente, inter beatos computaberis in æterna beatitudine. Beata eris, si cum omni devotione oculos mentis ad verum lumen, quod Deus est, levaveris. Vere beata eris, si ad Deum cum omni instantia vigilaveris, quia promisit Deus coronam vigilantibus. Unde in Canticis canticorum de oculis sponsi dicitur: *Oculi ejus sicut columbæ super rivulos aquarum, quæ lacte sunt lotæ, et resident juxta fluentia plenissima* (Cant. v, 12). Oculi sponsi, sancti viri sunt, qui **873** sicut columbæ in simplicitate vivunt, et aliis suis prædicationibus atque exemplis viarum salutis ostendunt. Super rivulos aquarum esse perhibentur, quia semper in refectioe sanctarum Scripturarum conversantur: qui lacte sunt loti, quia per gratiam Dei in Baptismo a peccatis suis sunt mundati. Quid per fluentia plenissima juxta quæ sedent intelligimus, nisi sacræ Scripturæ profunda et arcana dicta, quibus nos reficimus, dum ea legendo vel audiendo haurimus? Nam, sicut juxta fluentia aquarum columbæ residere solent, ut umbram vo-

lantium desuper avium in aqua videant, et per eam irruentium in se ungues rapaces effugiant: sic sancti viri in Scriptura sancta fraudes dæmonum prospiciunt, et ex descriptione quam vident, quasi ex umbra inimicum cognoscunt, et ejus deceptiones fugiunt. Sic et tu, soror honestissima, in meditationibus sanctarum Scripturarum esto assidua, quia in eis poteris cognoscere qualiter hostium insidias valeas declinare. Honestas virgo, iterum te moneo, ut te consiliis sanctæ Scripturæ ex toto committas; videlicet ut nihil aliud facias, nisi quod ex responso Scripturarum audieris, quia ibi invenies qualiter fraudes dæmonum fugias. Moneo etiam te, ut metu rapacium avium, id est, dæmonum, super fluentia sanctarum Scripturarum sedeas, ne tu improvisa (quod absit) inimicis tuis præda fias. Rogo ut super rivulos sanctarum Scripturarum indesinenter vigiles, et ut cum summo studio deceptiones inimicorum vitas.

134. Heu insipientes, quare non cognoscimus vel intelligimus quia in conspectu Domini cogitationes nostræ, antequam ad actum procedant, manifestæ sunt et apertæ? Dicit enim Psalmista: *Scrutans corda et renes Deus* (Psal. vii, 10). Igitur, soror amantissima, cogitemus nos in conspectu Dei semper astare, et cognoscamus qui terra et cinis sumus. Ecce Deus noster terribilis, retribuens unicuique secundum opera sua, in proximo est, non tardabit: ipse veniet, et salvos nos faciet. Vigilemus ergo cum omni perseverantia et devotione, ut cum venerit et pulsaverit, non inveniat nos dormientes, sed vigilantes in suis laudibus, et in suo amore atque in suo sancto servitio (Matth. xxiv, 42-51). Curramus ergo dum lucem habemus, ne tenebræ nos comprehendant (Joan. xii, 35). Sic enim ait Sapientia Dei in Proverbiis: *Beatus qui audit me, et qui vigilat ad fores meas quotidie, et observat ad postes ostii mei. Qui me invenerit, inveniet vitam, et hauriet salutem a Domino* (Prov. vii, 34, 35). Virgo Christi, ideo te moneo, ut cum omni studio vigiles ad Deum, ut in die necessitatis tuæ possis eum habere propitium. Igitur, honesta virgo, nullus casus te inveniat imparatam, nullus sit casus quem non præveniat meditatio tua; propone ante oculos tuos nihil esse quod accidere non possit. Commemorare semper futuras miseras, in prosperis meditare quoad pacto adversaberis. Semper cogita in mente ne aliquid contrarii accidat. Sapientis hominis est prævidere jacturam periculi. Omnia meditata leviori eventu accidunt. Expectata mala tolerabiliter feruntur; prospecta res admittitur, cum acciderit. Adventantes impetus præmeditatio frangit, præcogitatio attenuat futuras molestias, prævisio lenit adventum malorum; inopinatum malum fortiter ferit. Gravia sunt quæ cogitata non fuerant. Acerba existunt, in quibus improvisi incurrimus. Improvisa mala graviter feriunt. Repentium malum cito frangit: quod provisum non est, vehementer affligit. Subita maris tempestas terrorem suscitatur: improvisus hostis male